O ZAJIŠT?NÍ

P?vod materiálu
Rut Ku?erová
Po?adí v lekci
24

Žalm 39,7-8 Každý žitím putuje jak p?elud, hluku nad?lá, ten vánek pouhý, kupí majetek a neví, kdo to shrábne. A tak jakou mám nad?ji, Panovníku? Moje o?ekávání se upíná jen k tob?.

Liturgické ?tení-L 11,2-28

KLÍ?OVÉ POJMY, DOBOVÉ A TEXTOVÉ SOUVISLOSTI:

- **O co jde v tvém život?**? Kv?li ?emu si d?láš starosti? Na ?em ti záleží?- o tom vesm?s Lukáš pojednává ve 12. kapitole. Ježíš se obává, zda ho lidé budou následovat. Zaobírá se nebezpe?enstvími, která ?lov?ku v následování zabra?ují, zotro?ují ho ?i odvád?jí jeho pozornost. Tak se jich, milí ?tená?i i Theofile, vyvarujte, protože k vám p?ichází jedna ohromná zpráva: máte od Boha podíl na jeho království (v.32).

- **podobenství** (13-21): zapsané pouze u Lukáše, který se vyžíval v tzv. sociálních tématech. Na rozdíl od jeho nejznám?jšího podobenství o marnotratném synu (15,11-32), které lí?í, jak mladý ?lov?k m?že rozházet své d?dictví, z n?hož mohl žít, slyšíme v tomto podobenství p?íb?h opa?ný - p?íb?h úsp?šného a šetrného hospodá?e. Skoro se zdá, že je to kladná postava: totiž jeden z t?ch, kte?í své h?ivny um?li zhodnotit.

- **bohá?** pouze zapomn?l na to, že svou h?ivnu získal též od Pána, že mu byla sv??ena. ?teme tam: *‚Jednomu bohatému ?lov?ku se na polích hojn? urodilo‘*, doslova *‚zem? mu p?inesla dobrý užitek‘*. On však hned mluví o ‚své úrod?‘ a za?ne uvažovat o tom, jak si ji uchovat. Zde (v.17-19) poznáváme jeho myšlenky i dokonce jeho skryté myšlenky, jak je Lukáš mistrn? bohá?ovou samomluvou vylí?il. Zámožný muž se domnívá, že o duši se postaral nashromážd?ným majetkem. Jeho já se vlastn? ztotožnilo s tím, co má. ‚Já‘ se zp?edm?tnilo v majetku.

- **blázne!**, to je ale pošetilé. Co když ješt? dnes ve?er t? ponesou na marách? K ?emu ti pak bylo tvé bohatství? Jen blázen si myslí, že tu B?h není (Ž 14), že je na hony daleko a že tu a te? vládnou moje pot?eby a zájmy. Ale nic se nenad?ješ a nebude po tob? vidu ani slechu. Kde pak bude tvoje duše? Co je podstatou osobnosti ?lov?ka, který se ztotožnil se svým majetkem? Co by z n?ho bylo možné vzk?ísit?

- **Nem?jte starost** (v. 22nn): nedopus?te, aby záležitosti spojené s každodenními pot?ebami vás oddalovali od království, v n?mž není ni?eho zapot?ebí. Blízkost tohoto království osvobozuje z pout ustrašeného „pe?ování“ o v?ci každodenního života.

- **poklad v nebi** vybo?uje nad každodenní pot?eby, nad ‚mít‘; nad ‚dob?e vypadat‘; nad ‚zdrav? žít‘; nad ‚tvrd? pracovat‘; … chyb?jící dopl?te. Poklad v nebi za?íná otázkou: kým jsem a jaký bych cht?l být p?ed Bohem. Co po sob? zanecháš dobrého, pravdivého, ?istého?

ÚSKALÍ TEXTU:

- bohá?ovy plány, vize a p?tiletky nep?edstavují samy o sob? nic závadného. Jen samomluvou, kterou o nich vede, si utahuje kolem duše smy?ku. On naopak získává pocit, že je o ni tím pádem postaráno nashromážd? ným majetkem. Svou duši však pln? ztotož?uje s tím, co má uskladn?no ve stodole.

? z bohá?e by se b?hem vypráv?ní nem?l stát mamoná?. On si chce z?ejm? hlavn? zajistit budoucnost, vyhnout se jejímu riziku. A v zajišt?né budoucnosti pak vidí odm?nu pro sebe, to, jak si m?že dop?ávat. Ale majetkem si, vznešený Theofile, budoucnost nezaru?íš.

? Boží otázka (v. 20) nevyhrožuje, nýbrž dává lidskému myšlení ?asto zab?ednutému do zab?haných kolejí nový prostor. Jak je tomu vlastn? s tím majetkem a spoléháním se na n?j? Stojí mi to za to?

POM?CKY:

- Pracovní listy ? Evangelia ?. 26 (Pracovní obrázky pro výuku náboženství, Z. Šorm, Eman)

- lepidlo, n?žky, obrázek stodoly a ovoce, dv? mince, ma?ásek

- pro p?edškolní v?k: Ježíšova podobenství (Kalich 2005)

MOTIVA?NÍ UVEDENÍ DO P?ÍB?HU:

Pro Teofila:

Theofil by se možná cht?l Lukáše zeptat, co má d?lat s úrodou (majetkem, bohatstvím, pen?zi) které se letos nadmíru rozrostly? Rozdat pot?ebným, v?novat na charitativní ú?ely nebo si to ponechat a dob?e uskladnit? nebo

obecn?ji se ptát: Co je na bohatství vlastn? špatného?

Pro mladší školní v?k:

Nakreslete na papír stodolu a p?edložte p?ed d?ti hojn? obrázk? s ovocem, tak aby ho p?ebývalo. Celou akci lze provést i s tabulí a magnety.

Sklidíme te? úrodu do stodoly (lepte obrázky do stodoly). Co ale ud?láme s ovocem, které se nám nevejde do stodoly?Vyhodíme, sníme, postavíme novou stodolu, rozdáme… A víte co ud?lal jeden bohatý muž?

Pro starší školní v?k:

Co vlastn? d?láš rad?ji, šet?íš pen?zi nebo je do n??eho investuješ? Co ti p?ináší v?tší radost?

OSNOVA VYPRÁV?NÍ:

a) poznámky a osnova pro mladší školní v?k:

Pokud použijete motiva?ního uvedení, pak hned m?žete p?ejít k podobenství a až posléze se dostat k tomu, pro? Ježíš podobenství vypráv?l a co tím vším cht?l ?íci.

Motivace

I. bohá? si postaví stodolu

II. jak pošetilé, bohá?i!

III. B?h se stará o život ?lov?ka

Ježíš není mezi lidmi soudcem

následování Ježíše t? p?ivádí v Boží království

c) poznámky a osnova pro starší školní v?k:

Osnova k vypráv?ní se odvíjí od sporu brat?í, ve kterém jeden z nich Ježíše žádá, aby rozsoudil jejich kauzu. Použijete-li v úvodu motiva?ní otázku, pak není nutné debatu komentovat ?i vyvozovat záv?r, nebo? na ni vzáp?tí odpoví sám úvod k našemu podobenství.

Motivace

I. Ježíš není naším soudcem

II. bohá? t?ímá oprat? života

III. ale B?h je jeho dárcem

IV. Zvažte své pošetilosti!

V. Bu?te pozorní k tomu, v ?em je váš poklad!, nebo?

VI. Ježíš je naší cestou do Božího království

VYPRÁV?NÍ

I. MOTIVACE

"Brácha, rozd?l se se mnou. Ty máš víc.“ „To není pravda. Tys dostal víc. Nic ti nedám.“ „Mamí, to není spravedlivé. A? se se mnou rozd?lí. Lakomec jeden!“ „Ty jsi lakomec. Vždycky si všechno nasyslíš a nikdy se nerozd?líš. A vždycky dostaneš víc ty."

Co byste d?lali vy, kdybyste byli v roli maminky a m?li spravedliv? rozsoudit dva takové hádavce? Oba dva cht?jí víc. Dostali dárky od babi?ky, z lásky a pro radost. A kluci místo pod?kování strhnou hádku.

Že to není tak jednoduché posoudit? Že byste museli v?d?t mnoho v?cí kolem a kolem a že byste stejn? asi nezahnali pocit uk?ivd?nce? To je pravda, protože když n?kdo v život? žije s pocitem k?ivdy a strachu, že má

málo, že by pot?eboval víc, že druzí toho mají mnohem víc, že jsou ve výhod? - to se nedá jen tak lehko vymluvit. To se vlastn? v?bec nedá vymluvit. Ale ?asto ani spravedliv? posoudit. V?tšinou se nám p?ece zdá, že druzí jsou na tom trochu lépe - spolužáci, sourozenci... A že bychom moc pot?ebovali nov?jší kolo, jako mají oni, lepší po?íta?, kvalitn?jší mobil, zna?kovou kosmetiku. Prost? - všeho trochu více a lépe.

To je normální lidský pocit. A já vám prozradím, že i my dosp?lí ten pocit míváme. Že ani my v touze mít co nejvíce a pro sebe nejsme o nic moud?ejší.

Takový pocit je nebezpe?ný a m?že nám pokazit celý život. M?že nám zp?sobit onemocn?ní srdce. Jedno z nejhorších - tvrdost srdce. Víte, co to je tvrdost srdce? To je velmi t?žké onemocn?ní, kdy se srdce obalí neproniknutelnou slupkou, až nakonec ztvrdne na kámen.

Lukáš to dob?e ví, a proto za?azuje do svého psaní Theofilovi i tenhle p?íb?h. A práv? ten je moc d?ležitým zrcadlem pro nás.

II. PODOBENSTVÍ

Za Ježíšem p?išel jeden ?lov?k a žádal po n?m, aby domluvil jeho bratru, který se s ním necht?l rozd?lit o majetek. Ale Ježíš to odmítá. Odmítá roli soudce. Ví velmi dob?e, že tenhle pocit k?ivdy a cht?ní se nedá vymluvit ani úpln? spravedliv? posoudit a že je jako jed, když si ho ?lov?k pustí do krve. Že m?že náš život otrávit.

Proto Ježíš vypráví p?íb?h, podobenství, a doufá, že ten muž pochopí, a také my že pochopíme, jak je to s dary od Pána Boha.

Jednomu hospodá?i se na poli hojn? urodilo. O hodn? víc, než dosud, o hodn? víc, než mohl spot?ebovat. Nebylo obvyklé, že po?así p?i setb?, p?i r?stu i p?i žních tak p?álo. Bylo to trochu jako zázrak. A tak zlatavé zrno naplnilo všechny stodoly a na poli ho zbylo ješt? veliké množství. A ten muž za?al rychle kalkulovat. Sám sob? si to vypráv?l a spokojeností jen vrn?l: „Hochu, co s tím vším te? budeš d?lat? Taková úroda! Vždy? ti ani stodoly neposta?í.“ A hned dostal nápad a sám sob? poradil: „Hochu, postav si nové stodoly. Tam celou úrodu nacpeš až po st?echu a máš vystaráno. Te? t?, hochu, ?eká super život, bez starostí, bez práce. Jo, to si to n?kdo umí za?ídit,“ pochvaloval si hospodá?.

A do té samolibé samomluvy zazní Boží hlas: „Jsi hloupý ?lov?k. Dnes v noci zem?eš. Z té úrody, kterou jsi dostal darem, navíc, a kterou sis nashromáždil jen pro sebe, neužiješ v?bec nic „

Tady Ježíš kon?í své vypráv?ní a ješt? dodává: Hromad?ní poklad? d?lá z ?lov?ka chudáka a ubožáka. Blázna.

III. JE SNAD NA BOHATSTVÍ N?CO ŠPATNÉHO?

Pro? nám Ježíš ten p?íb?h vlastn? vypráví? Vždy? ten hospodá? se zachoval šetrn? a prozírav?. M?l snad nechat p?ebytek úrody na poli shnít? To by byla p?ece nezodpov?dnost a lenost. Je snad na bohatství n?co špatného?

Jist?že není, bohatství je dar od Pána Boha. Stejn? jako chudoba sama o sob? není ctností, tak ani bohatství samo o sob? není špatné. Špatné bylo, že to nenadálé bohatství náš pošetilý hospodá? p?ijal jako samoz?ejmost, a jenom pro sebe. Špatná je ta jeho samomluva, že vidí jenom sebe, stará se jenom o svou jistotu, strachuje se pouze o svou budoucnost, mluví jenom sám se sebou. Já jsem tady, jenom já, já, já.

A protože Ježíš vidí na o?ích svých u?edník? nechápavost, pokra?uje ve svém vypráv?ní dál. „Netrapte se p?ehnan? o svou budoucnost. Váš Otec p?ece ví, co pot?ebujete. On vás nikdy neopustí. On si moc p?eje, abyste poznali, co je v život? d?ležité a co nestojí ani za zlámanou grešli. Abyste poznali, co je poklad a co jsou bezcenné cetky.“

IV. JEŽÍŠOVY OBRAZY

Abychom Boží starost o nás pochopili ješt? lépe, maluje Ježíš svým u?edník?m, a také nám, dva nádherné obrazy.

Nejprve obraz pták?, kte?í svobodn? krouží modrou oblohou. Kluci, umíte rozeznat poštolku od holuba, kán? od jest?ába? Všimli jste si n?kdy, jak vysoko umí vylet?t sk?ivan? Jak se t?epotá ve velké výšce a my p?esto slyšíme jeho nádherné trylky? Když Ježíš ?íká, abychom se podívali na ptáky nebeské, možná nám chce ?íci, abychom se aspo? n?kdy zastavili a zadívali na nebe. P?estali se užírat starostmi a plány, co bude a nebude, co bychom ješt? pot?ebovali. A co druzí mají a my nemáme. Abychom vnímali, jakou krásu nám Pán B?h stvo?il pro radost. Jak se o nás stará.

A pak Ježíš nabízí svým poslucha??m obraz polních lilií. To je možná spíš obraz pro dívky. Polní lilie jsou drobounké kyti?ky. Snadno bychom na n? šlápli, vypadají asi jako polní macešky. Když si je chceme prohlédnout, musíme si kleknout, vzít kv?tinu jemn? do ruky a podívat se zblízka, pak teprve uvidíme její nádheru. A zárove? se nám ukáže b?lou?ká sedmikráska a nebeská bou?ka a zá?ivá hlavi?ka pampelišky. A vo?avá mate?ídouška... O ty všechny se Pán B?h stará. A což teprve o nás.

V. ZRCADLO

Hromad?ní poklad? d?lá z ?lov?ka chudáka, otroka, ubožáka - to ?íká Ježíš na záv?r svého podobenství. Nejv ?tší radost, nejv?tší poklad, ?lov?k objeví, když se umí pod?lit. A nejde o p?ebytky, které nepot?ebuje a které by stejn? vyhodil, ale když se umí pod?lit o to, co je pro n?j cenné.

To p?sobí zrcadlový efekt. Když se ?lov?k d?lí o cetky, o bezcennosti, vrátí se mu také cetky a bezcennosti a stává se z n?j žebrák. Když se ?lov?k umí pod?lit o poklady, vrátí se mu poklady. ?lov?k, který myslí jenom na sebe, z?stává sám.

Kdo se umí pod?lit o bohatství, o to, co stejn? sám dostal darem od Pána Boha, je nejv?tší bohá? na sv?t?.

MODLITBA

Milý Bože, d?kujeme ti, že žijeme ve sv?t? dostatku a bohatství. Prosíme, dávej nám pozorné srdce, abychom se um?li rozd?lit, abychom um?li rozdávat i radost, i zkušenosti, i humor. Abychom um?li dávat dál, co jsme stejn? dostali darem od tebe. Amen

PODN?TY PRO ROZHOVOR, DRAMATICKÉ ZPRACOVÁNÍ, HRY:

- napodobujte s ma?áskem velice zam?stnaného ?lov?ka. Stále n?co d?lá… sedí, leží, b?ží. B?hem hraní se d ?tí zeptejte co je dobré na takové práci? A když um?eš a z?stane po tob? hodn?, pen?z, co se s nimi stane?

Mají lidé dostatek, pen?z nebo se jich vždycky nedostává?

- vyrobte dv? odlišné mince; jedna zna?í ‚šet?it‘, druhá ‚investovat‘ a d?tem vysv?tlete, která mince co znamená. D?ti vytvo?í kruh, dají ruce za záda a vy necháte ob? mince kolovat. D?ti si mince p?edávají, aniž by se dívaly dozadu. V n?kterém okamžiku p?erušíte p?edávání a ti u kterých se mince zastaví, vypráví:Co ud?lají se svou mincí? Na co cht?jí šet?it? nebo Co cht?jí ud?lat se svou mincí, do ?eho ji investují?

- nakreslete na papír m?íž a vertikáln? do ní vepište slovo ‚království‘. M?íž rozkopírujte pro každé dít?. Pak je požádejte a? vepisují (horizontáln?, vertikáln?, diagonáln?) slova, která podle nich n?jak souvisí s ‚královstvím‘. Vzájemn? si popovídejte o tom, co každé dít? napsalo.
- kdybyste m?li pracovních list? málo, v?zte, že se dá použít pracovní list z Evangelií, ?. 26 (obrázek se vztahuje k jinému vypráv?ní, ale jeho tématu „?eho se nedokážu vzdát“ m?žete použít jako ilustrace pro druhou polovinu p?íb?hu)

Odkaz na pracovní list
24 O zajišt?ní
Odkaz na píse?
Kdo na kolenou kle?í, vídá dál
Kdo m? z pout mých ven vyvodí
P?ed tvou tvá?í, Pane, nemám v?bec nic
?ekni, v co doufá srdce tvý (SV289)
Víc, než oko spat?it smí (SV368)
Vše dobré, co máme (BTS19)
Kam v soudu den dáš, co dneska sháníš
Cílová skupina
Školní
Mladší školní
Katechetické cykly
Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo
Biblický odkaz (kat)
Lukáš 12,13–34